N°. 45. 1835

BREEDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag en Maandag 22 en 23 Februarij

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT

BRUSSEL. — In de zitting van den belgischen senaat van eergisteren werd door den president te kennen gegeven, dat hem door den minister van oorlog was medegedeeld, dat het ontwerp betrekkelijk te brengen wijzigingen in de wet op de militie, welke zoo wenschelijk waren voorgedragen, niet aangeboden kon worden, aangezien men wegens de bepalingen deswegens in den raad van ministers het niet eens had kunnen worden, weshalve een der leden, die een dergelijk ontwerp zijnentwege had willen voordragen, uitgenoodigd werd, daarmede te wachten tot op het nader voorstel van wegen het ministerie in te dienen, waarmede door den senaat genoegen werd genomen; het overige der zitting was aan de behandeling van het budget der publieke schuld gewijd.

Bij de afgevaardigden wilde de minister van binnenlandsche zaken, *Dechamps*, geene inlichtingen geven wegens de arrestatie en uitlevering van eenige italiaansche geestelijke, doch werd hier opgenomen dat van den *Minister* goedgevonden, waardoor de verklaringen in dezerzake achterwege bleven. Voorts werd in deze zitting de gewone wet ter verdere behandeling weder opgenomen.

De belgische *Moniteur* maakt het aangenomen budget voor binnenlandsche zaken voor dit jaar openbaar; hetzelve bedraagt 11,669,114 fr.

— In de algemeene vergadering van dadgevenden der nieuw opgerigte hypotheecaire bank, zijn onder anderen tot commissarissen benoemd de heeren *Rasse*, directeur van de bank, *Legrelle*, banquier te Antwerpen, en Brusselsche *Dandelot*, *Serruys*, *Bosquet*, *Meeus*, enz.

— De Gentsche fabrieksberigten, van welken het jongst adres aan de belgische kamer van afgevaardigden afkomstig is, hebben zich bij zeer deputatie naar den provincialen gouverneur te Gent begeven, om denzelven dank te zeggen voor de aanbieding en ondersteuning van hetzelve in den boezem der kamer.

— Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. 100; Nap. 90⅝; Sp. perpet. 46½; 3 pCt. 27¼; Cotter 44¾; ⅞; Uitgest. 15¾.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 10den Februarij.

De leden voor de commissie van onderzoek over de kwestie der tabaksregie, in de zitting der kamer van afgevaardigden van gisteren benoemd, zijn de heeren *Vivien*, *Dupin aîné*, *Wustemberg*, *Gannevon*, *Martin du Nord* en *Koechlin*; de heer *Vivien* had 174 stemmen op zich vereenigd; de heer *Dupin* slechts 170. In de zitting van heden zijn deze commissie nog toegevoegd, de heeren *de Morbourg* en *Desjobert*.

— Het gerucht wegens eene gedeeltelijke verandering in het ministerie, was heden weder levendiger dan ooit, en heeft zelfs invloed op den prijs der fondsen gehad.

— Het ministerieel Avondblad deelt heden de volgende telegrafische depeche van de Spaansche grenzen mede:

„Den 4den is *Mina* aan het hoofd van twee brigaden in persoon te Elisondo aangekomen.

„Hij heeft twee divisien te Lanz en te Lesaro achtergelaten.

„De karlisten hebben zich door Doual-Maria in de vallei van Ulzama teruggetrokken."

Brieven van Valentia ontvangen meldden, dat *Valdés* de portefeuille van oorlog aangenomen en zich onmiddellijk naar Madrid begeven had; dit berigt was van een van dezelfs aidesde camp afkomstig.

Uit Madrid meldt men voorts van den 10den dezer:

„De commissie belast met het uitbrengen van rapport op de hypotheekwet, heeft na eene lange en levendige discussie, waar bij de minister van financien tegenwoordig was, de grondslagen daarvan vastgesteld. Oorlog heeft zich met het ministerieel voorstel tot consolidatie der *Dette* vereenigd, slechts heeft zij eene verandering in de wijze van geschiedenis voorgesteld. De minister had de verdeeling derzelve aldus voorgesteld: ½ werkelijke schuld, en ½ uitgestelde. De commissie daartegen verlangde dat slechts ⅓ in werkelijke schuld zoude geconverteerd, op grond dat reeds ⅓ dier schuld geconverteerd was, en dat door het aanbrengen dezer bepaling er inderdaad eene vermindering zoude zijn in de regeling van de beide schuldgedeelten, namelijk buitenlandsche en binnenlandsche."

(2)

Te Madrid spreekt men weder veel van eene gedeeltelijke nieuwe samenstelling van het ministerie, waarbij alleen de heeren *Martinez de la Rosa* en *Toreno* hunne posten zouden behouden.

(3)

Te Bordeaux waren heden (18 *Februarij*) genoteerde 5 pCt. kont. [illegible]; op tijd 108,35; 3 pCt. kont. 79,20; op tijd 79,30; Rp. rentes kont. 96,35; op tijd 96,50; Sp. perpet. 44¼; 3 pCt. 27¼; Cortes 43⅝.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 21sten Februarij.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 9den Februarij 1835, n°. 68, is aan den heer *A.* baron *Gaikoen*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend, als militie-commissaris in het eerste ressort van Noord-Holland, en tevens bepaald, dat de twee militie-commissariaten te Amsterdam, voortaan vereenigd zullen zijn, zijnde voor dat vereenigd commissariaat benoemd jonkheer Mr. *Daniel Hooft*.

— In den nacht van donderdag op vrijdag jl., omtrent twee ure, is te Amsterdam, ten huize van *A. J. Lampertson*, op de Rapenburgerstraat brand ontstaan, die, uit hoofde van het stormweder, voor de bolendende, met granen en wijnen gevulde pakhuizen, een ernstig aanzien dreigde te zullen nemen. Gelukkiglijk echter mogt men er in slagen, onder de grootste inspanning, door middel van twaalf toegesnelde brandspuiten, de vlammen tot genoemd woonhuis te stuiten, hetwelk echter gedeeltelijk is uitgebrand; de inboedel benevens het huis waren tegen brandschade gewaarborgd.

— In de maand Januarij jl., zijn door het kanaal van Veere gevaren 75 schepen, als 41 te Hellevoetsluis en 34 te Nieuwesluis.

— Te Havana zijn in het laatste half jaar 1834 zeven Nederlandsche schepen aangekomen, met huiden op boter, waarvan er vóór ultimo December reeds vier weder vertrokken waren met koffij en suiker naar Amsterdam.

— Volgens de jongste tijdingen uit Berlijn, worden de onderhandelingen tot de toetreding van de vrije stad Frankfort tot het Pruisische Douanen-stelsel, met de gedeputeerden uit Frankfort, hervat, en men vleit zich met eenen gunstigen uitslag, hoewel de definitieve sluiting van het verbond misschien nog niet zoo spoedig zal plaats hebben, ten hoofde van de zoo uiteenloopende belangen der verdeelen; welke er uit zullen voortspruiten, schijnen voor het grootste gedeelte aan de zijde van Frankfort te zullen zijn, voor welke stad eene spoedige toetreding tot het groote verbond een hoofd-vereischte is tot derzelver bestaan, zoo als zij op eene noodlottige wijze heeft ondervonden, door hare afzondering en de connectie met Engeland, welke zoo weinig vruchten heeft voortgebragt.

In de Hanze-steden ziet men deze verbindtenissen met onverschilligheid aan, door de overtuiging, dat dezelve niet van invloed kunnen zijn op haren handel, welke haar verzekerd blijft door de uitmuntende ligging van hare havens, door den aard van hare onafhankelijkheid, en door de beginselen van onbeperkte handels-vrijheid, welke den grond van hare instellingen uitmaken.

— Men berigt uit Baireuth, dat aan den, meermalen olifant, die daar zich bevindt, en wegens zijn onrustig gedrag niet zonder gevaar kan vervoerd worden, den 10den dezer zijne tanden zijn afgezaagd; dit geschiedde met behulp van een groot aantal timmerlieden en kavalleristen; doordien de tanden zeer lang waren, afgenomen, bloedde het dier sterk en stond den ganschen dag niet op, doch des anderen daags bevond hetzelve zich beter, en was ook steeds weder opgerezen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 18den Februarij.

Onder dagteekening van den 14den dezer meldt de *Schweizerische Moniteur* uit Bern:

„Van de onderhandelingen tusschen Oostenrijk en Frankrijk over de staatkundige betrekkingen van ons kanton, is tot nu toe niets officieels bekend geworden. In het eerste oogenblik der verbittering, welke het gevolg der zaak mede bragt, maakte [illegible] het afgevaardigden van eenen buitengewonen [illegible] *Reinigny* verklaarde echter, dat hij zelfs van [illegible] handelingen [illegible] kennis droeg, en [illegible]

had ontvangen. Hierop werd aan de Zwitsersche zaakgelastigden te Weenen en Parijs last gegeven, aan beide hoven inlichtingen te vragen. Over het geheel schijnt voor Zwitserland het beslissend oogenblik te naderen, dat aan deszelfs betrekkingen eene bepaalde rigting moet gegeven.

» Reeds sinds eenige dagen sprak men hier van de ontdekking eener reactionaire zamenzwering. Thans vernemt men, dat, alhoewel de regering de officiele bewijsstukken geheim houdt, een zeker man, die bekend stond als de oude orde van zaken toegedaan, doch inderdaad tot de radikalen behoorde, tot deelneming aan de genoemde zamenzwering werd aangezocht, zich van het gelegde ontwerp eene voldoende kennis verschafte, en toen alles aan de regering bekend maakte. Volgens dezen strekte het de aanleg, om geheel Zwitserland om, en zeide dezelve tegen de meuterij hier te uitvoer worden gebragt. In het kanton Bern moesten 700 man gereed zijn. Wie de aanleggers zouden zijn was nog niet bekend, doordien uit verschillende omstandigheden dat de patriotische partij, bij voortduring werkzaam is, en waarlijk heeft zij het oogenblik voor gunstig gehouden om hare plannen uit te voeren."

— Uit Rome schrijft men van den 7den dezer, dat de diplomatieke nota, die de Engelsche zaakgelastigde te Florence, lord *Seymour*, omtrent de Portugesche aangelegenheden aan het Pauselijk bewind had gezonden, nog niet aan het collegie van Kardinalen was voorgelegd en dus niet als een officieel stuk scheen beschouwd te worden. Op den 6den werd de jaardag der krooning van Z. H., in de Sixtinische kapel, met de gebruikelijke plegtigheden gevierd, waarbij oud *Miguel* tegenwoordig was. De kardinaal *Bernetti* leed sinds eenigen tijd wederom hevig aan het podagra, en had als secretaris van staat zijn ontslag gevraagd, welk verzoek echter door den Paus niet was aangenomen.

— Bijzonderheden uit Smirna van den 10den januarij bevestigen dat de Engelsche vloot, twee dagen te voren de reede van Vathi had verlaten, om zich naar Maltha te begeven en aldaar het laatste jaargetijde door te brengen.

ENGELAND.

Londen, den 15den Februarij.

Hij. MM. de Koning en Koningin zijn gisteren avond laat het paleis te Brighton alhier teruggekomen. Heden zal de Koning zijn eerste levee op het paleis van St. Jamen houden, en den 20sten dezer zal er groot cercle bij de Koningin zijn, ter gelegenheid van Harer Majesteits verjaardag.

Morgen is de dag, waarop het parlement weder bijeengekomen. Het eerste punt, waarmede zich het huis der gemeenten zal bezig houden, is het verhooren van den spreker, die daartoe dadelijk het gift aan de leden doen zal, ten einde te nemen, dat gemeenlijk eenige dagen duurt. Zoodra dit afgeloopen is begeeft zich de Koning naar het parlement, om het plegtig te openen, en dit zal dus waarschijnlijk reeds in de volgende week plaats hebben.

Het schijnt nog uit te maken, wie tot spreker van het huis gekozen zal worden. Vele gedingscheppen, waaronder zeer aanzienlijke, zijn hierover aangegaan. De opposition houdt standvastig, dat zij de zaak zal vragen van den heer *Abercromby*, doch de vrienden van het ministerie daarentegen zeggen, dat hun kandidaat, sir *Charles Manners Sutton*, de meerderheid van stemmen zal verwerven.

De oppositiepartij wendt alle mogelijke middelen aan, om te beletten, dat sir *Charles* niet gekozen worde. Onder anderen is men zondag bij de kiezers van Westminster, die door den beroemden advocaat *Francis Burdett* in het parlement vertegenwoordigd worden, rondgegaan, om hen te bewegen, hun handteekening van een geschrift over te laten, ten einde sir *Francis* te vragen, om voor den heer *Abercromby* te stemmen. Men poogt zelfs te beweren, dat de meerderheid van de kiezers van Westminster reeds tegen sir *Charles* zijn, doordien zij door valsche kiezers zijn bedrogen geworden. Men zal dus spoedig zien, of dit gegrond is, of niet.

O'Connel is dezer dagen te Dublin in zeer vergaderingen geweest, ten einde met zijne aanhangers te overleggen, welke houding de Iersche leden van het parlement op de eerstkomende zitting zullen aannemen. Hij heeft hun aanbevolen, zich te verzetten tegen de verkiezing van sir *Charles Manners Sutton* tot spreker. Hij verklaarde, dat, zoo van de 68 leden, die Ierland naar het huis der gemeenten zendt, 63 aldaar tegenwoordig zijn en tegen den vriend van den ministerie stemmen, het zeker is dat hij geene meerderheid zal vinden. Hij gaf eene uitvoerige beschouwing van de middelen, welke hij, ten einde te beletten, dat de heer *Abercromby* tot spreker gekozen worde, in het werk zou stellen. Hij zeide, dat hij, ten einde dit te verhinderen, verklaarde hij, kon hen tot verschooning strekken voor hunne afwezigheid, door het volgende aftebidden, hun een feest te geven op den dag van Waterloo, waarop dan ook de heer *Lawless*, die wegens Zuid-Lancashire in dit parlement zit, moet worden genoodigd, om sir *Charles Manners Sutton* te ondersteunen, lord *Sandon* hoopte op zijne beurt, dat zijne vrienden, die wegens Liverpool in dit parlement zitten, zich zouden onthouden, om sir *Charles* te ondersteunen, ten einde te beletten, dat de heer *Abercromby* tot spreker gekozen worde.

Men zegt, dat de heer *Brougham* zich zal verzetten tegen het voorstel, om de wet op de Schotsche banken te wijzigen, en dat hij zich daarover in het parlement zal uitlaten.

Men verwacht, dat de heer *Canning* zich in het parlement zal verklaren over de Portugesche aangelegenheden, en dat hij zich zal uitlaten over de wijze, waarop de Engelsche regering de Portugesche zaken heeft behandeld

helpen regelen. Dan, de voortgang van de wapenen der Bondgenooten was, door de in *Holland* uitgebarstene omwenteling, zoo snel, de vestiging eener nieuwe orde van zaken en de herstelling van het Huis van Oranje kwamen zoo spoedig tot stand, dat WILDEMAN weldra zijne diensten kon aanbieden aan den Vorst uit dat Doorluchtig Geslacht, wiens herstelling hij niet opgehouden had te wenschen, als het eenig geneesmiddel van het geschokte, maar thans herboren Vaderland. Welkom was die aanbieding, en als Adjudant toegevoegd aan den Luitenant-Generaal BENTINCK TOT BUCKHORST, destijds Commissaris-Generaal van Oorlog, werd aan WILDEMAN het bestuur opgedragen der werkzaamheden van het *Personeel en der Militaire Zaken*. Dat deze hem aanvertrouwde taak van eenen leedren aard was, zal niemand ontveinzen, die zich de moeilijke omstandigheden herinnert, waarin zich het Vaderland in de laatste dagen van 1813 bevond. Maar het was ook eene zeer gewigtige taak. Immers was het van het uiterste belang voor de toekomst van *Nederland*, om, terwijl men met eigene handen het juk der overheersching afwierp, tevens eene geregelde krijgsmagt op de been te brengen, niet alleen om aan de Bondgenooten de hand te bieden tot bestrijding van den gemeenen vijand, maar vooral ook, om daardoor al dadelijk zich als zelfstandig volk voor *Europa* te vertoonen. Met ijver en naauwgezetheid heeft WILDEMAN zich van die taak gekweten, en alzoo in de eerste dagen van ons herboren volksbestaan, het Vaderland grootelijks aan zich verpligt.

Hij werd dan ook in vervulling van zijn bij voorkeur tot zoodanige betrekkingen geroepen, waarin beleid, doorzigt, kennis en arbeidzaamheid bovenal gevorderd worden. Op den 18 Februarij 1814 werd hij aangesteld tot *Luitenant-Kolonel bij den Generaal-Kwartiermeesters-Staf*. In deze betrekking werd hem de regeling opgedragen van de dienst van het Bureau van den Kwartiermeester-Generaal te velde, en woonde hij de blokkade bij van *Bergen-op-Zoom*. Vervolgens heeft hij met ongemeene werkzaamheid den moeijelijken last volbragt, welke hem werd opgedragen, om alles te regelen wat betrekking had tot den doormarsch der vreemde troepen, welke onophoudelijk ons land doortrokken. Door deze benemingen verrigtingen trad WILDEMAN alzoo bepaaldelijk in het krijgsmans leven terug, en vruchteloos was de vleijende uitnoodiging van het hoofdbestuur van den Waterstaat, 't welk zijn *verlies*, uit hoofde van zijne *kunde en werkzaamheid betreurde*, om hem, na het eindigen van den oorlog, tot dien kring van werkzaamheid te doen terugkeren (3). In het zelfde jaar 1814 kreeg hij eene aanstelling tot *Chef van den Staf in het eerste Generaal Commando*, welke echter reeds in het volgende jaar werd verwisseld met eene gelijke betrekking *binnen het Departement van den Kwartiermeester-Generaal in de Residentie*. In eenen tijd, waarin al de deelen van het krijgswezen van den herboren Staat eene nieuwe schepping moesten ondergaan, en, door de zamenstelling van het Koningrijk der Nederlanden, eene aanmerkelijke uitbreiding kregen, was de betrekking van WILDEMAN bij den Staf zeer werkzaam en gewigtig. Hij heeft zich daarvan op de loffelijkste wijze gekweten, vele Instructien betreffende de organisatie en de dienst van den Algemeenen Staf zijn door hem vervaardigd, en eene ongelooflijke moeite heeft hij gekost gelegd, om uit het geheele Rijk de volledigste inlichtingen te bekomen, omtrent alles, wat voor de dienst van den Staf belangrijk kon zijn, waarvan een uitgebreide Marschwijzer door het Koningrijk en andere stukken, de nuttige vruchten zijn geweest. Tot een bewijs van 's Konings tevredenheid over zijne menigvuldige werkzaamheden, werd hij bij Koninklijk Besluit van den 27 December 1817 vereerd met het ridderkruis van de orde van den *Nederlandschen Leeuw*.

Dan, er stond zich nu voor WILDEMAN een nieuwe kring van werkzaamheden te openen. De vereeniging der Duitsche Staten tot een verbonds-stelsel, vorderde de regeling der militaire aangelegenheden van het verbonds-ligchaam, waarbij de belangen van elk der leden behoorde in het oog gehouden te worden. Te dien einde werd in het jaar 1818 te *Frankfort* eene commissie van vertegenwoordigers der onderscheidene Staten bij een geroepen. WILDEMAN werd, om zijne kunde in de verschillende militaire wetenschappen, om zijne bevallige zeden, om zijn vast karakter, om zijne begaafdheid van spreken en schrijven in de meest noodige talen, 5) daartoe geschikt geoordeeld, en met 's Konings vertrouwen vereerd tot de behartiging der belangen van Hoogstdenzelve, als Groot-Hertog van *Luxemburg*. Maar niet alleen genoot WILDEMAN dit vertrouwen van zijnen Koning: ook de Hertog van *Nassau* droeg hem Hoogdeszelfs belangen op, als *lid der Commissie tot regeling van de Militaire Zaken van het Duitsche Verbond*, en heeft hem daarna, als een blijk van erkentelijkheid voor de diensten, door hem bewezen, vereerd met eene gouden, met edelgesteenten omzette snuifdoos, prijkende met het naamcijfer van dien Vorst. Hoe hij de goedkeuring van zijnen Koning verworven had, bleek weldra, toen, na het sluiten van de Duitsche Verbonds-Akte (Mei 1820) eene vaste Commissie, tot regeling der Militaire Zaken bij de Bonds-Vergadering te *Frankfort*, werd ingesteld, en WILDEMAN, na van zijne tijdelijke betrekking bij eerstgemelde Commissie in het Vaderland teruggekeerd te zijn 6), als *Gevolmagtigde van den Groot-Hertog van Luxemburg, ter regeling der Militaire Zaken bij de Duitsche Bonds-Vergadering* in Junij 1822 werd aangesteld. Hier, terwijl het eenvoudige Leeuwenkruis op zijne borst, hem onderscheidde van zijne medeleden, meestal prijkende met talrijke ridderteekens hunner graden, deed hij zich opmerken tevens door zijne bescheidenheid en door zijn juist oordeel bij het beraadslagen. Ieder die hem leerde kennen, achtte hem hoog, en in den kring zijner buitenlandsche vrienden, deed zijn regtschapen karakter den Nederlandschen naam eere aan. Negen jaren, was WILDEMAN in de voorschrevene betrekking werkzaam geweest, in dien tusschentijd (20 Dec. 1825) bevorderd zijnde tot *Generaal-Majoor* 7), en tevens benoemd tot *Adjunct van den Chef van den Generalen Staf van het Koninklijk Nederlandsch Leger*, keerde hij in Mei van het jaar 1830 naar 's Gravenhage terug, om zijne verrigtingen bij den Staf wader op te vatten. Daar, hier lang daarna werd te *Brussel* de vaan der oproers gestoken, en de gebeurtenissen, welke daarvan het gevolg waren, brachten WILDEMAN op eene reis, waarmede hij zijne loopbaan eervol zoude besluiten.

Zij die van nabij hebben leven met den toestand, waarin de belang-

(4) Brief van den Heer Directeur-Generaal den Waterstaat J. C. de Mepsche dd. 10 Maart 1814, no. 1094.

(5) Hij sprak behalve zijne moedertaal, het Fransch, Hoogduitsch en Italiaansch.

(6) Gedurende zijn verblijf in het Vaderland in 1819, was WILDEMAN chef van den staf van het kamp op de Mechelsche heide.

(7) In 1815 was hij tot tweeden kolonel en in 1820 tot kolonel bevorderd geweest.

rijke vesting *Breda* in October van 1830 zich bevond, moeten eene hooge gedachte koesteren van den man, die door 's Konings vertrouwen, als Opperbevelhebber derwaarts werd gezonden. Maar allen die het weten, hoe hij in die hagchelijke oogenblikken, en vervolgens, zich van die moeijelijke betrekking gekweten heeft, moeten erkennen, dat er geen lof te groot is, welke aan WILDEMAN kan gegeven worden. Inderdaad, hij was voor dien post bij uitnemendheid berekend. Gelijk zijn gelaat ernsthaftigheid teekende, door mijdzaamheid getemperd, zoo paarde hij zachtheid van inborst, aan eenen vasten wil. Door de eerste won hij aller harten, door de laatste hoezemde hij ontzag in. Gaarne liet hij zich overhalen tot al wat genoegen kon geven, maar liever wilde hij den naam hebben van al te voorzigtig te zijn, dan dat hij zich, door wie het ook ware, het afbrengen van hetgeen zijne overtuiging voor nuttig hield. Rusteloos werkzaam om te beramen en te ontwerpen, wat tot de veiligheid der hem aanvertrouwde vesting dienen kon, gaf hij blijken van zijne krijgskundige inzigten, en in al zijne handelingen straalde de vastberadenheid door, om, als de ure des strijds mogt komen, zich den Oud-Nederlandschen naam niet onwaardig te toonen. Die naam vervulde hem steeds met geestdrift, 't zij dat hij een Vaderlandschen feestdronk instelde, of de Geschiedenis van Nederland, waarin hij zeer bedreven was, tot onderwerp koos van het gesprek. Een jeugdig vuur scheen hem te bezielen, als hij het in die dagen zoo dikwijls gehoonde volkskarakter verdedigde, en op eene waardige wijze gaf hij lucht aan zijn Vaderlandsch gevoel, in die uitmuntende, door hem zelven gestelde, Dagorder, waarmede hij, na VAN SPEIJKS heldendood, aan de Bezetting onder zijne bevelen, den rouw voorschreef over het verlies van den held, gelijk hij zich uitdrukt, » wiens naam onsterfelijk zal zijn als de eer van Ne» derland." 8)

Te midden van de menigvuldige werkzaamheden, aan zijn opperbevel verbonden, liet WILDEMAN niets onvervuld van hetgeen het huiselijk en gezellig leven van hem kon verderen. Zoo lang zijne lighaamskrachten het toelieten, onderhield hij briefwisseling, zoo wel met de vrienden zijner vroegste jeugd, als met die, welke hij in later tijd in buiten 's lands had leeren kennen 9). Gaarne hield hij zich bezig met hetgeen hem vroeger tot leering had verstrekt. Even standvastig in zijne neigingen, als in zijne beginselen, bleef hij, van zijne vroegste levensjaren tot aan zijnen laatsten ademtogt, zich zelven gelijk, en vertoonde hij het beeld van den echten Nederlander. De pijnen, welke op zijn ziekbed, door een smartelijk ongemak in de ingewanden, hem folderden en de zekerheid van zijn naderend einde, konden even min de standvastigheid van zijn gemoed verwrikken, als zij hem de helderheid van zijnen geest konden benemen.

De dag van WILDEMANS overlijden, de 30 December 1833, was een dag van rouw, voor zijn gezin en zijne talrijke vrienden niet alleen, maar voor de geheele bevolking der Vesting, welke hem gedurende drie jaren, tot haren Opperbevelhebber had, en van de gevoelens van al zijne krijgsmakkers, die allen uit eenen mond zijne regtschapenheid roemden, was de Luitenant-Generaal Baron DE CONSTANT REBECQUE, de tolk, in de volgende Dagorder, waarmede WILDEMANS dood aan den Generalen staf werd bekend gemaakt.

GENERALE ORDER.

» De Generaal-Majoor WILDEMAN, *Adjunct van den Chef van den Ge»neralen Staf, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw*, is op den » Osten December jl. te *Breda* aan eene nitteerende ziekte overleden, » zijnde, wordt hiervan bij deze kennis gegeven aan de Heeren Officieren » van den Generalen Staf.

» De voortreffelijke hoedanigheden van dezen Opper-Officier, zoo ten » aanzien van zijne Militaire talenten, die hij bij alle gelegenheden ten » nutte van 's Konings dienst besteedde, en inzonderheid van den Gene» ralen Staf, bij denwelken hij eene reeks van twintig jaren onderscheiding gediend heeft, en tot welks organisatie hij mede werkzaam geweest » is, als met opzigt tot zijn beminnelijk karakter, waarmede hij zich eene » algemeene hoogachting verwierf, zullen dit verlies door de Officieren van » den voormelden Staf dubbeld doen betreuren, die buiten twijfel met » de meeste deelneming het afsterven van den waardigen Generaal te harer » ongelukkigheid zullen blijven vereenigen."

De Luitenant-Generaal, Chef van den Generalen Staf
BON. DE CONSTANT REBECQUE. (10)

Waarom hebben dan, bij WILDEMANS vaart, geene losbrandingen uit het geweer, geen somber treurmuzijk, geen lange sleep van krijgslieden, den volke verkondigd, dat het Vaderland een verdediger had verloren? Waarom is niet aan hem eene eer bewezen, welke dikwijls ook aan den geringsten wordt gedaan, die dezen in de rolle des Legers, met onverschuldigden, moed doorgehaald? — WILDEMAN was vanden aanvang af, hoofd van zijn bureau, nimmer genoegd zich te doen opmerken, en nimmer onderscheiding begeerd voor 't geen hij de eenvoudige betrachting van zijnen pligt rekende. Zich zelven gelijk, en standvastig blijvende in zijne beginselen, had hij op zijn sterfbed het verlangen te kennen gegeven, dat zijn lijk, zonder praalvertooning, op het kerkhof in het naburig *Terheijde* zoude worden ter aarde besteld. Aan dat verlangen is voldaan, en zelfs geen eenvoudige [illegible]. Maar de jeugdige krijgsman, wanneer-ie bij toeval, als de rustplaats van den Generaal-Majoor WILDEMAN, een onaanzienlijk grafsteen wordt gewaar, opmerkt, dat deze zijne laatste woonplaats op deze aarde is geweest, hij het bevel van den Held, die daar rust, hoort ook, en wanneer-ie het niet mogt uit de geschiedenis van zijn vaderland, dan door de overlevering leeren, dat deze, door bescheidene plichtbetrachting, uwen stand kunt vereeren, bij uw Vaderland verdienstelijk zijn, en met eere ten grave gaan.

Dordrecht 1834.

(8) Deze dagorder is te vinden in het leven van [illegible] door J. Kemp, onder de Aanteekeningen en Bijlagen, bl. 106.

(9) Een der ouderdomsdenaren van Wilderman, de Heer [illegible], Secretaris der stad *Haarlingen*, aan wie ik de meeste bijzonderheden ontleend de jeugd van Wilderman verschuldigd ben, schrijft onder anderen: » De Hr. WILDEMAN was altoos » een zeer ingenomen en dezelfde, een warm vriend van zijne zijne studie» makkers, [illegible] en altoos [illegible] gezonden, ijverig [illegible] » zijne [illegible] en [illegible] »

(10) Het is aan de welwillendheid van Zijne Excellentie den Heer Luitenant-Generaal [illegible] dat ik vele bijzonderheden omtrent den levensloop van WILDEMAN verschuldigd ben.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

ENGELAND. — Den 11den dezer is van *Liverpool* met het schip *George Canning* eene expeditie naar de *Levant* vertrokken, ten einde onderzoekingen te gaan doen omtrent de rivier de *Euphraat*, welke men met twee stoombooten, genaamd *de Euphraat* en *de Tigris*, zal afzakken tot in de Perzische Golf. Het doel dezer onderneming is wel voornamelijk om te onderzoeken, in hoe verre op die rivier eene geregelde stoomvaart zou kunnen worden ingesteld, maar dezelve zal zich tevens bezig houden met nasporingen omtrent de geologie, bouwkunde, de natuurlijke historie der visschen enz. Te dien einde bevinden zich bij dezelve de Kapitein der Infanterie Lynch, tot het doen van proefnemingen met den Slinger en de Kapitein der Indische Ingenieur Murphey, om sterrekundige waarnemingen en geometrische opnemingen te doen, twee Heeren Stanton, de een als Naturalist, de andere als Scheikundige, de Heelmeester Ainsworth voor het Geologische, verder tekenaars, tolken en al wat verder tot eene zoodanige onderneming vereischt wordt.

FRANKRIJK. — De Fransche dagbladen maken gewag van een wonderkind van 8 jaren, 't welk met eene ongelooflijke gemakkelijkheid, uit het Latijn, Grieksch, Engelsch en zelfs uit het Chineesch vertaalt. Deze geleerde knaap is de zoon van den bekenden Zeereiziger D'URVILLE, die de reis om de wereld heeft gedaan met de *Astrolabe*.

NEDERLANDEN. — Bij de verkooping der boekerij van wijlen den Wel-Eerw. Heer THOMAS te *'s Gravenhage*, zijn 11 Woensdag de *Acta Sanctorum* der *Bollandisten*, 51 deelen in folio, welke zelden zoo compleet voorkomen, voor de Bibliotheek van het R. K. Seminarium te *Warmond*, gekocht voor *f* 370. Naar men vernoemt, was op dit werk, door een boekhandelaar te *Londen*, eene commissie gegeven van *f* 360. — Het Dagblad van *'s Gravenhage* deelt het Programma mede eener Tentoonstelling van voortbrengselen van Schilder-, Teeken-, Graveer-, Bouw- en Beeldhouwkunst door Noord-Nederlandsche levende meesters vervaardigd, welke in de volgende maand October te *'s Gravenhage* zal plaats hebben. — De *Groninger Courant* meldt het bezit van een Muntkabinet, door den Heer Mr. H. O. Evers, Archivaris der provincie *Groningen*, op de Archivenkamer van het Gewest aangelegd, waarin al het belangrijke verzameld is, wat in den vorigen der Groningsche munten, zoo voor als na 1594 geslagen, onder de charters en archieven van de stad en de provincie gevonden werd, en waarin men de gouden, zilveren en koperen munten, ook de noodmunten, leggenningen, brood- en boterpenningen, pugetsiepenningen en gedenkpenningen, welke (in of nopens de stad) *Grodingen* geslagen zijn, bijeen, als welke de provincie raken, vereenigd vindt. De Heer Evers heeft aan de oprichting en de strekking van een zoodanig muntkabinet een berigt in 't licht gegeven, waarin hij de bezitters van munten en penningen van *Groningen* of daartoe betrekkelijke stukken, uitnoodigt, met dezelve het Provinciaal Groningsch Munt-kabinet te willen verrijken. — Er is ons ten hand gekomen, eene korte Levensschets van Jonkheer H. E. DE BOER, Kolonel bij den Algemeenen Staf, en Chef van den Staf van den Generaal Crussé, getrokken uit een werk, 't welk eerlang te *Amsterdam* zal worden uitgegeven, onder den titel: *Herinneringen uit het gebied der Geschiedenis door* R. J. VAN DER AA. Dit werk zal eene verzameling bevatten van anekdoten en karaktertrekken uit de Geschiedenis van ons Vaderland, en van de personen, welke daarin genoemd worden, zullen korte levensberigten, bij wijze van aanteekeningen, van de hand des verzamelaars gevoegd worden. Zoo zal men er eene anekdote in vinden uit de eerste jaren van de militaire loopbaan van den Kolonel DE BOER, welke dezen braven Krijgsman van Crussé ten hoogste vereert, en het is bij die gelegenheid, dat de aangehaalde Levensschets in het bedoelde werk zal voorkomen. De Heer VAN DER AA, zonder eenige bepaalde orde na te volgen, heeft enkel ten doel eene onderhoudende en afwisselende lectuur te leveren, dient daar tot zoo vele boeken tot huiselijk einde geschreven en gelezen worden, welke geen het minste nut hebben en geen enkelen heilzamen indruk nalaten kan, een poging, om de lezers van dergelijke boeken tot geringeren, zij de vaderlandsche geschiedenis terug te roepen, niet anders dan hoogelijk aangeraden worden.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

Wie te vorderen heeft van of verschuldigd is aan de Nalatenschap van de Weduwe [illegible] wonende te Breda, wordt uitgenoodigd, om zijne vorderingen, of schulden, ten huize van de Weduwe PETTER Boomans, op de Wilhelmina te Breda, op Maandag den 16den Maart 1835, des voormiddags ten 10 uure, aan te geven, ten einde over de wijze van voldoening te kunnen overeenkomen.

Breda, den 10 Februarij 1835.

De Curator,
J. RUCKENS, Hazenstraat, N°. 457, te Breda.

*** D. H. LEICKERING heeft de eer zijne geëerde Begunstigers te verwittigen dat bij hem gearriveerd is, het laatste uitgekomene [illegible] tot *f* 1,30; zoomede dat verder bij hem te bekomen is [illegible] Verzoekt zijne [illegible]

De van goede hoedanigheid PAARDENMARKT [illegible] zal [illegible] jaar op Maandag den 16den Maart 1835, plaats hebben [illegible]

Verkooping van Vast Goed.

Ten overstaan van D. H. BODE, Notaris te *'s Princenhage*, zal, ingevolge advertentie van de Regtbank van Eersten Aanleg te Breda, van den 20sten Januarij 1835, voor zijne principalen, ten overstaan van het Vredegeregt in het kanton Breda, op den 26sten Februarij 1835, publiek veilen en op den 12den Maart daaraanvolgende Verkoopen, telkens des dadenmiddags ten *vijf* ure, bij de Weduwe WARMERDAM, onder *'s Princenhage*, de navolgende *Vaste Goederen*, gelegen in de Buchtschoten onder *'s Princenhage*, als:

1e Koer: De BOUWHOEVE, genaamd *ZUURLAND*, bestaande in *Huizinge*, gemerkt letter G, n°. 366, met *Hof*, *Baardenstal*, *Schuur* en verders Getimmerten en onderscheiden perceelen *Zaai-*, *Weiland* en *Heide*, te zamen groot 19 bunders, 36 roeden, 2 ellen.

2e » Eene ARBEIDERSWONING met TUIN, groot 35 roeden, 47 ellen.

3e » Eene HOEVESTEDE, bestaande in *Huizinge*, gemerkt G, n°. 368, met *Stal*, *Schuur* en onderscheidene perceelen *Zaai-Weiland* en *Heide*, te zamen groot 8 bunders, 96 roeden, 13 ellen.

4e » Een SCHAARBOSCH met het Tweejarig HAKHOUT, groot 1 bunder, 6 roeden, 50 ellen.

5e » Een SCHAARBOSCH met het Vijfjarig HAKHOUT, groot 1 bunder, 5 roeden.

6e » Een SCHAARBOSCH met het Driejarig HAKHOUT, groot 87 roeden, 20 ellen.

7e » Een SCHAARBOSCH met het Tweejarig HAKHOUT, groot 94 roeden, 60 ellen.

8e » Een SCHAARBOSCH met het Eenjarig HAKHOUT, groot 1 bunder, 4 roeden.

Nog zal gemelde Notaris op den 14. Maart 1835, ten huize voorschreven, des voormiddags ten 10 ure, Verkoopen:

42 Laveed BOOMEN, op voorschreve Goederen staande, en waarin zich bevinden 215 stuks *Eiken*, 5 *Beuken*, 70 *Kleine Essen*, 52 *Kapago's* en *Populieren* en eenige *Manten Boomen*.

Nadere aanwijzing te bekomen ten kantore van voorgemelden Notaris.

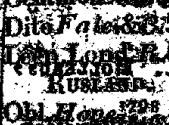

Te Koop of te Huur

niet ver van Breda, in de nabijheid van [illegible] *Mastbosch, tegen* [illegible] *op* [illegible] *gelegen*, EENIGE [illegible] onderscheidene *Bouw-* en *Timmerhouten*, *Kepers* en *Regenbak*, en verder zeer [illegible] *Loods*, enz.; alsmede een uitmuntend [illegible] *Teel-*, *Weiland* en *Bosch*, een enz. enz., alles een elkanderen gelegen.

Nadere informatien hieromtrent te bekomen, en dat latende te, met *franko*-brieven, bij de Uitgevers dezer.

STOOM-JAGT
PRINSES MARIANNE,
van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*,
Februarij 1835.

Van *Middelburg*.		Van *Rotterdam*.	
Zondag den 22, 's morg.	5½ uur.	Dingsdag den 24, 's morg.	7 uur.
Donderd. » 26, »	9 »	Vrijdag » 27, »	4 »

Beurs-prijs der Effecten, te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 20sten Februarij*.

	Hoogste koers	Laagste koers	Laatste koers		Hoogste koers	Laagste koers	Laatste koers
NEDERLANDEN.				Leeningen.			
Werkel. Schuld	58	57	57	Oblig. te Lond. 5			
dito dito	101	100	101	Oblig. te Lond. 5	101	101	101
Uitgestelde dito	1	1	1	Cert. te Hamb. 5	101	101	101
Kanssalm.	26	26	26	Ins. in Assig 6	71	71	71
Obligatien	96	96	96	Certific. dito 6	71	71	71
Dito dito	81			POLEN.			
Schatkistbiljetten				Aand. L. fl. 300	125	120	120
Oblegsalm.	100			Dito dito R. 50	114	114	114
Dito dito				Dito dito			
Loten	80	80		Dito dito	427	427	427
Engelsch				Metaliek	99	99	99
Dito				Dito L. gen.			
Certificaten	465	465	465	Dito.			
Dito	27	27	27	Obl. Prolog C.			
Uitgest. dito	45	45	45	Ween. B. 5			
Cert. Brand	45	45	45	N. Ween. Aand.	714		
NAPELS.				DENEMARKEN.			
Certificaten	90	90		Leen. te Lond. 5			
Dito Falck 5				BRAZILIEN.			
Leen Lond. 5							
RUSLAND.				Gilderschat			
Obl. Hamp. 5	103	104	103	Dito dito			
Dito 5	104	104	104				

(2) In 1815 was de [illegible]

Boekverkoopers.